

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Pro saimaannieriä 2022 – 2026 Etelä-Saimaa ja Kuolimo

Nieriäkannan tilannekatsaus ja
mahdollisuudet

Kalastusbiologi Teemu Hentinen,
ELY-keskus Järvi-Suomen kalatalouspalvelut

Saimaannieriän nykytila

- **2000-luvun alussa saimaannieriäkanta oli vaarassa kadota kokonaan, esiintyi luonnonvaraisena vähäisiä määriä Kuolimossa.**
 - Viljelyssä ollut emokalasto oli vähäinen ja geneettisesti kapea, laji sekä lajin elvyttämismahdollisuudet uhkasivat kadota kokonaan. **VESIHOME TAPPAA EMOKALOJA, POIKASIA JA MÄTIÄ !**
 - Saimaannieriän emokalapyynti käynnistettiin uudestaan vuonna 2009 ja emokalaston uusiminen aloitettiin istutettujen emokalojen sukutuotteilla.
 - Aikavälillä 2009-2012 ei saatu riittävää emokalastoa !
 - Vuosina 2013-15 emokalapyyntiä laajennettiin ja se tuotti 27 koiras- ja 43 naarasnieriää muun muassa Kuolimosta, **jotka turvasivat uuden emokalaston perustamisen.**
 - Saimaannieriän toimenpideohjelman mukaan 25 koiras- ja 25 naaraskalaa tulisi saada pyydetyksi vuotta kohti sukutuotteiden lypsämistä varten. **Tähän tavoitteeseen ei ole kuitenkaan vielä päästy.**

Saimaannieriän nykytila

- Saimaannieriää on esiintynyt lähes kaikissa Vuoksen alueen suurissa järvioltaissa. Kuolimonsa ja Eteläisen Saimaan lisäksi muun muassa Puruvedessä, Pielisessä ja Höytiäisessä.
- Alkuperäistä luonnonkantaa on jäljellä Kuolimossa.
- **Lisäksi Etelä-Saimaalla, muun muassa Luonterilla, Yövedeltä ja Ruokovedellä on viitteitä saimaannieriän luontaisesta lisääntymisestä palautusistutusten seurauksena viimeisten vuosien aikana.**
- **Nykyisin äärimmäisen uhanalainen laji.**
- Emokalasto Luonnonvarakeskuksen Enonkosken laitoksella, tulevaisuudessa myös Taivalkosken laitoksella.

SUKUPUUTON RISKIN VÄHENTÄMINEN !

Saimaannieriän uhkia ja mahdollisuuksia

- **Ilmastomuutos vähentää lajin elinalueita tai ainakin heikentää niitä.**
- **Elinkierto ei voi toteutua ilman vesialueen omistajien sitoutumista ja merkittäviä kalastusrajoituksia.**
 - Herkkä jäämään mm. verkkoihin ja koukkupydykset haitallisia.
 - Tarvitaan rauhoitusalueita ja sitä tukevia toimia.
 - Pitkällä aikavälillä kun laji saadaan turvattu voidaan harkita esim. eväleikattujen / istutettujen kalastamista.
- **Rikkonainen vesialueen omistus saattaisi tarkoittaa, että jonkin osakaskunnan vesialue rauhoitetaan kokonaan**
 - omistajan kalastusoikeuden käyttömahdollisuus estyy.
 - Osakaskuntien yhdistäminen ratkaisu kalastusmahdollisuuksien säilyttämiseen ja osakaskuntatoiminnan kehittämiseen.

Saimaannieriän mahdollisuudet

- **Lajina paikallinen, ei pitkiä vaelluksia eikä tarvitse jokia lisääntymiseen.**
 - Lajin suojeleminen ja tulevaisuus ratkaistaan paikallisilla toimenpiteillä.
 - Luonterilla ja Etelä-Saimaalla voimassa jo merkittävät kalastusrajoitukset saimaannorpan suojelemiseksi ja verkkokalastuskielto (15.4 – 30.6).
 - Rajoituksista huolimatta kalastusta voidaan harrastaa monipuolisesti, kalakannat runsaat ”*saimaan uhanalaisia lukuun ottamatta*”
- **Asetuksella on rauhoitettu saimaannieriä kokonaan Kuolimossa sekä Saimaassa Puumalansalmen ja Vuoksen niskan välisellä alueella.**
- **Suojeluarvot ja menettämisseuraamukset otettu käyttöön lainsäädännöllä.**

Pro saimaannieriä 2022-2026

Etelä-Saimaa ja Kuolimo

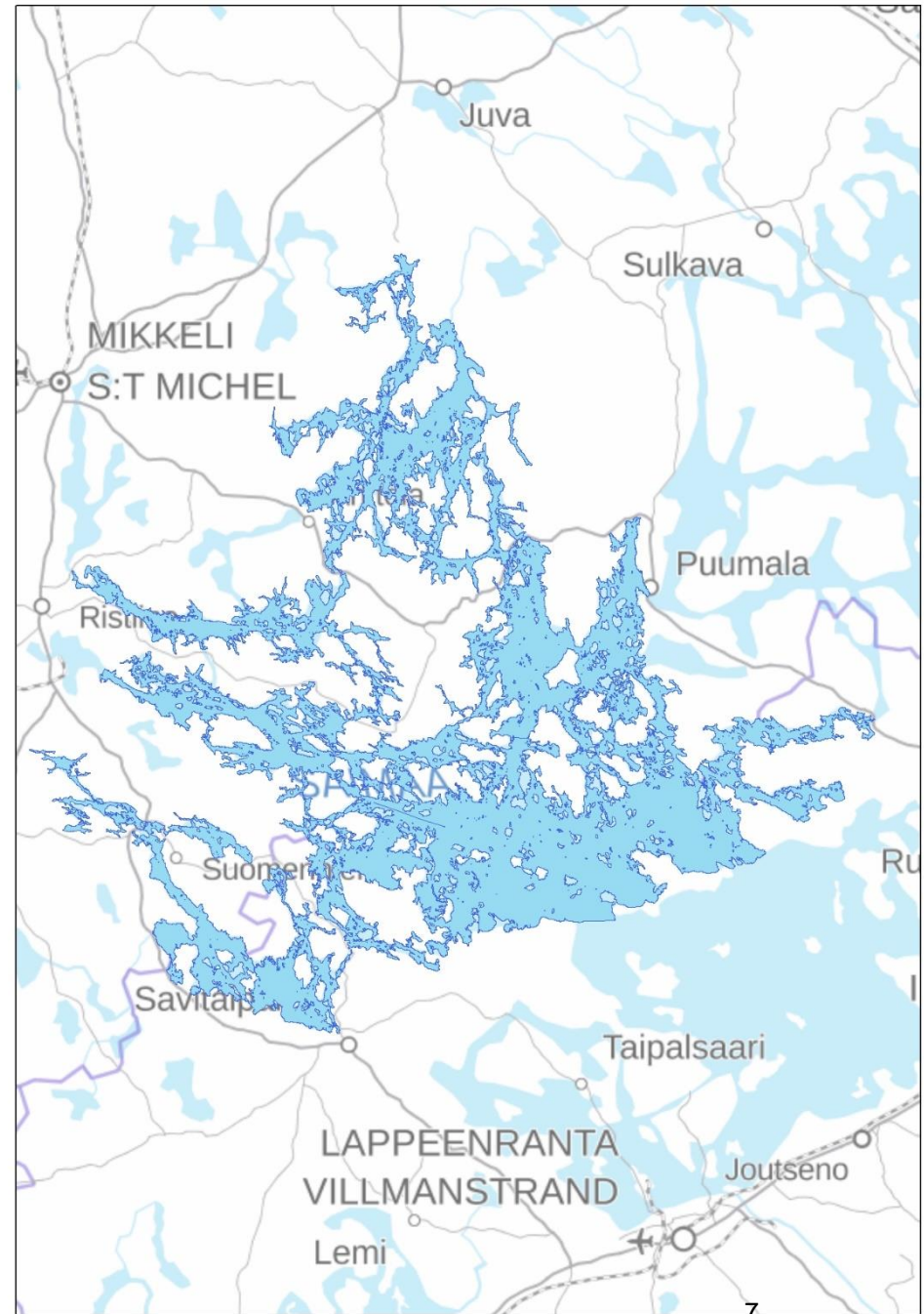
- Saimaannieriäkannan elvyttäminen ja luonnossa lisääntyvän, kalastusta kestävän kannan palauttaminen 2030-luvulla

- Tavoitteena on yhteistyöllä varmistaa maamme eteläisimmän nieriäkannan säilyminen Saimaan eläimistöissä.
- Muodostaa vesialueen omistajien kanssa riittävä rauhoitus-alueverkosto sekä turvata niillä saimaannieriän luontainen elinkierto.
- ***Palauttaa saimaannieriä kalastuksen piiriin rauhoitus-alueiden ulkopuolella 2030-luvulla, esimerkiksi istutettujen kalojen osalta.***
- Tavoitteen saavuttaminen edellyttää nieriäkantojen luontaista lisääntymistä ja uusiutumista sekä uhanalaisuusluokituksen kohentumista ja nieriäkannan jatkuvaa seurantaa.

Pro saimaannieriä 2022-2026

Etelä-Saimaa ja Kuolimo

- Yhtenäinen ja kaikista tärkein saimaannieriän elinalue.
- *Ei puhetta ja suunnittelua vaan toimenpiteitä yhdessä paikallisten, tutkijoiden ja viranomaisten kanssa.*

Toimenpiteet

- 1) Saimaannieriän tärkeimpien vesialueiden omistusrakenteen kehittäminen, suojelun ja kalastuksen yhteensovittamiseksi sekä sosiaalisesti kestävien ratkaisujen löytämiseksi.
- 2) Vesistökohtaiset toimenpidesuunnitelmat ja niiden toimeenpano saimaannieriänkannan vahvistamiseksi. Rauhoitusalueiden perustaminen ja kalastusjärjestelyt.
- 3) Luonnossa elävien saimaannieriäkantojen palauttaminen ja viljelyemokalastojen uusiminen.
- 4) Planktonilla startattujen nieriäpoikasten kasvatusmenetelmän volyymin kasvattaminen ja poikasten istutukset nieriäalueille. Selvitykset kasvatus- ja istutusmenetelmän toimivuudesta suhteessa vastakuoriutuneiden istutukseen.

Toimenpiteet

- 5) Saimaannieriäkannan seurannan suunnittelu ja käynnistäminen
- 6) Nieriän emokalastojen uusiminen ja vahvistaminen.
Emokalastojen hajauttaminen kahteen viljelylaitokseen uhanalaisuusriskin vähentämiseksi muun muassa kalatautien ja vesihomeen varalta.
- 7) Nieriän mäti- ja poikaskasvatuksen volyymin suurentaminen istutuksiin sekä geneettisesti monimuotoisten emokalastojen turvaaminen hankkeen toimenpiteiden avustuksella.

Toimenpide	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Rahoitus		■				
Rekrytointi			■			
Hankeaika			■	■	■	■
Saimaannieriätyöryhmien perustaminen ja vesistökohtaisten toimenpidesuunnitelmien toimeenpano		■	■	■	■	
Vesialueen omistuksen kehittäminen sekä kalastuksen ja suojelun yhteensovittaminen			■	■	■	
Saimaannieriän poikasten kasvatukset ja istutukset			■	■	■	■
Kuolimon rauhoitusalueet ja kalastusjärjestelyt		■	■	■	■	■
Luonterin rauhoitusalueet ja kalastusjärjestelyt		■				
Yöveden rauhoitusalueet ja kalastusjärjestelyt			■			
Muiden saimaannieriäalueiden rauhoitusalueet ja kalastusjärjestelyt			■	■	■	
Emokalastojen uusiminen ja vahvistaminen				■	■	■
Saimaannieriäkannan seuranta			■	■	■	■
Saimaannieriän suojelun ja kestävä kalastuksen tiedotus ja valistus			■	■	■	■

Hankkeen tulokset

- Vesialueen omistajat ja kalastajat ovat sitoutuneet saimaannieriän suojeluun ja toimenpiteisiin.
- Saimaannieriän kannat vahvistuvat ja se uusiutuu luontaisesti Kuolimolla sekä Luonterilla, Yövedellä ja Ruokovedellä.
- Tunnetaan saimaannieriän parhaat viljely- ja istutusmenetelmät sekä riittävät kalastusrajoitukset, joilla turvataan lajin elinkierto.
- Uhanalaisuusluokka paranee 2030-luvulla ja kannan tilasta saadaan seurantatietoa.

KIITOS !